

han ligefrem var forpligtet til i Henshold til Forordningen af 6te April 1842 § 9, og forbudt ham at yde Fogden sin Assistance. Det er jo disse Gaader, som Offentligheden gerne vilde have Klarhed paa og gerne vilde høre en Begrundelse af, idet man ikke finder, at det, der er fremkommet i Ministrenes Skrivelser, er oplysende eller giver tilstrækkelig Begrundelse for noget saa ualmindeligt som det, der her er foregaaet.

Maa det endnu være mig tilladt, forinden jeg oplæser mine Forespørgsler, at fremhæve de Spørgsmaal, som altsaa virkelig maa besvares, for at man kan komme til et paalideligt Resultat med Hensyn til, hvad der her er foregaaet. Først maa man naturligvis besvare Spørgsmaal om Ekspropriations Lovlighed, og der skal jeg da navnlig sige, at det forekommer mig, at den Indsigelse, der er fremkommen som Nr. 3, og som gaar ud paa, at Kirkegaarde maa stilles i Klasse med Haver og Lykkbove, er meget stærk, og Indsigelsen under Nr. 4, som gaar ud paa, at Kirkegaarde ikke kunne eksproprieres, fordi de selv have Ret til Ekspropriation, maa vel ogsaa være stærk, siden den ærede Trafikminister for et Par Aar siden har erklæret, at den følger af Forholdets Natur og Lovgivningens Grundfætninger. Men jeg erkender for øvrigt, at, hvad enten man har den ene eller den anden Mening om disse Spørgsmaal, hvad enten man mener, at Begravelsesvæsenet i Realiteten har Ret eller ikke, influerer det ikke særdeles meget paa Besvarelsen af de følgende Spørgsmaal.

Det næste Spørgsmaal, som møder os, er simpelthen det: Ere disse Indsigelser, som bleve fremsatte af Begravelsesvæsenet allerede den 27de Juni ved Ekspropriationsmødet, af den Bestaffenhed, at det er Domstolene, der maa afgøre dem, naar de indbringes for dem, eller er det noget, som Ekspropriationskommissionen paa Stedet straks kan afgøre og seje til Side? Jeg skalde i saa Henseende, hvis jeg ikke frygtede for at trætte det høje Ting, kunne føre meget interessante Citater af alle vore Statsrettsforfattere, af Holdt, Møgen, Borup, Overdommer Åsting, Scheel o. s. v. Jeg tror, at, hvis jeg turde trætte det høje Ting med disse Citater, vilde der ikke være mindste Tvivl om, at navnlig saadanne Spørgsmaal som det i Forordningen af 1845 § 3 om, at der ikke kan eksproprieres fra Kirkegaarde, ere rent og stærkt Spørgsmaal, som utvivlsomt maa være forbeholdt Domstolene. Jeg tror, at man kan udtrykke sig, som jeg har set Sagen betegnet et Sted, at man har Refers til Domstolene, hvor det er afhængigt

af bestemte, ikke skønsmæssige Omstændigheder, hvor Grænsen skal være for Øvrighedsmyndighederne. Men, som sagt, jeg antager ikke, at det just vil blive bestridt, at det Spørgsmaal, som her foreligger, er et Domstolspørgsmaal, og at der altsaa ikke kan være Tale om, at Ekspropriationskommissionen endelig havde afgjort Spørgsmaalet om Ejendomsretten; det maatte jo afhænge af, hvorvidt Domstolene — her altsaa navnlig Hof- og Stadsretten — i en Forsølgelsesag kom til det Resultat, at Ekspropriationskommissionen havde handlet inden for sin Myndigheds Grænser.

Saa kommer det tredje Spørgsmaal, som det forekommer mig absolut nødvendigt at besvare for overhovedet at komme til et Resultat med Hensyn til de Spørgsmaal, som jeg har gjort til Genstand for mine Forespørgsler: Var Begravelsesvæsenet, den Gang Kommissionen havde afgivet sin Resolution — ganske vist en uformel Resolution, men lad os sige, det var en Resolution — da pligtig til at efterkomme den og udlevere Grundstykket? Naar Begravelsesvæsenet gjorde gældende, at det var en ulovlig Akt, at det var i Strid med Loven, var det saa pligtigt til at seje sig og finde sig i, hvad der var passeret? Ja, se det beror jo paa, hvorledes man opfatter Grundlovens § 72, det andet Led, hvor der jo, efter at det er sagt, at Domstolene paafende alle Spørgsmaal om Øvrighedsmyndighedernes Grænser, staar: „Den, der vil rejse et saadant Spørgsmaal, kan dog ikke, ved at bringe Sagen for Domstolene, undrage sig fra foreløbig at efterkomme Øvrighedens Befaling.“ Det maa være den Del af § 72, som den ærede Trafikminister har sigtet til i Skrivelsen af 28de August, naar han paaberåber sig § 72. (Ministeren for offentlige Arbejder [Jørgensen]: Ja!) Ja, men der er jo her det mærkelige, at ikke alene den grundlovgivende Rigsdags Udvalg, som har endelig redigeret denne Paragraf, men alle vore Statsrettsforfattere — jeg kan nævne Holdt, Møgen, Goos og Hanjen, som have udgivet „Grundtræet af Statsforfatningsretten“ — ere fuldstændig entge om, at der ved disse Ord i § 72 slet ikke siges andet end den temmelig selvfølgelige Ting: Hvis jeg er pligtig til at lystre en Befaling, saa slipper jeg naturligvis ikke for denne Forpligtelse eller kan undrage mig der for evig eller for nogen Tid blot ved at indbringe Sagen for Domstolene; med andre Ord, naar jeg faar en Befaling af en Øvrighedsperson, som jeg i og for sig er pligtig til at lystre, nytter det mig sandelig ikke, om jeg gaar til ham og siger: Nu har jeg udtaget Stævning eller